

Forebyggende plan for barn og unge

**Lødingen kommune
2023 - 2026**

Innhold

1 Innledning	3
2 Hvilke tilbud har barn og unge i Lødingen kommune?	5
2.1 Oppvekstsektoren.....	5
2.2 Pedagogisk psykologisk distrikts tjenesten (PPD)	7
2.3 Helsesektoren.....	8
2.4 Barneverntjenesten	11
2.5 NAV	11
2.6 Politi	12
2.7 Kultursektoren.....	12
2.8 Frivillige organisasjoner	13
2.9 Utesektoren.....	14
3 Hva er forebygging? Teoretisk grunnlag.....	15
4 Tverrfaglige samarbeidsfora	21
5 Statistikk og utfordringer.....	22
5.1 Statistikk.....	22
5.2 Utfordringer	22
6 Målsettinger.....	25
7 Evaluering av planen, målsettinger og tiltak.....	25
Vedlegg 1 - Tiltaksplan.....	26
Alle barn, unge og foreldre i Lødingen kommune (Universell forebygging).....	27
Barn og foresatte med risiko for utvikling av vansker (Selektiv forebygging).....	30
Barn og foresatte med behov for særlige tiltak, barn og foresatte som har utviklet vansker (Indisert forebygging).....	32
Vedlegg 2	33
Tiltak vi mangler midler til, men som vi vurderer som viktige.....	33

1 Innledning

1. januar 2023 trådte den nye barnevernsloven i kraft. § 15-1 krever at kommunen har en forebyggende plan for det forebyggende arbeidet i kommunen:

§ 15-1. Kommunens ansvar for å forebygge omsorgssvikt

Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer. Kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier.

Kommunestyret selv skal vedta en plan for kommunens forebyggende arbeid etter første ledd.

Planen skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen, og hvordan etatene skal samarbeide.

Den nye barnevernsreformen gir kommunene et større ansvar for arbeidet med forebygging og tidlig innsats. Den gir også kommunene et økt finansieringsansvar for barnevernstiltak gjennom fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, samt økte egenandeler for bruk av statlige tiltak, som spesialiserte fosterhjem, institusjon og akuttiltak. Dette er økonomiske incentiver som ber kommunene prioritere arbeidet med forebygging og tidlig innsats.

Lødingen kommune har tidligere hatt en plan for forebyggende tiltak for barn og unge i kommunen (1993-1999, 2001-2004). Planene fra tidligere har vart over en tidsperiode, deretter blitt evaluert og eventuelt redigert ut fra nye føringer og behov i kommunen.

I den nye planen er det lagt vekt på forebyggende tiltak for barn og unge 0-18 år i Lødingen kommune. Tidlig innsats er hovedmålet i den nye oppvekstreformen: «Flere barn skal få **rett hjelp** til **rett tid** der de **bor**.» Hovedmålet til Lødingen kommune er at alle barn skal vokse opp i trygge omgivelser og ha en god og trygg oppvekst. Denne planen skal være behjelpelig med dette. Innsats for å sikre at barn og unge har gode oppvekstvilkår er avgjørende for å forebygge frafall fra skole, kriminalitet, rusproblemer, psykiske vansker og dårlig fysisk helse.

Forebyggende plan for barn og unge er et verktøy for alle som jobber med barn, unge og deres familier. Det skal både gi en oversikt over det forebyggende arbeidet slik det er i dag, samtidig som det skal peke ut videre satsningsområder. Tverrfaglig innsats for å oppnå målsetningene er viktig. I tillegg ligger det noen forventninger til voksne som er engasjerte i lag og foreninger om å bidra til å nå de mål og tiltak som er listet i planen.

Det henvises også til *Oppvekstplan Lødingen kommune 2023-2033*, en kommunedelplan med mer utførlig beskrivelse av hele oppvekstsektoren i kommunen, hvor også de forebyggende tiltakene i denne planen er med.

Forebyggende plan for Lødingen kommune 2023-2026 ble vedtatt i Lødingen kommunestyre 22.12.2022.

Revidert forebyggende plan for barn og unge 2023-2026 ble godkjent i Lødingen kommunestyre 22.02.2024.

Revidert forebyggende plan (2) for barn og unge 2023-2026 ble godkjent i Lødingen kommunestyre 27.03.2025.

Revidert forebyggende plan (3) for barn og unge 2023-2026 ble godkjent i Lødingen kommunestyre 26.02.2026.

2 Hvilke tilbud har barn og unge i Lødingen kommune?

I følge KomRev-Nord rapport av 2016 er det hovedsakelig helsesykepleier, miljøterapeut oppvekst og leder av frivilligsentralen som arbeider forebyggende i Lødingen kommune. Laget har styrket seg siden den gang. Helsestasjonen har nå to helsesykepleiere, en miljøterapeut oppvekst og familieveileder (PMTO), samt en barnekoordinator og familieveileder (PMTO). Stillingen som migrasjonssykepleier opp mot asylanter og bosatte varte kun et halvt år.

Det er imidlertid langt flere stillinger i kommunen som arbeider forebyggende. Selv om ikke stillingene nødvendigvis har forebygging som sitt hovedvirke, er de viktige for det forebyggende arbeidet. Disse er blant annet skolemiljøteamet, skolerådgivere, ansatte i skolene og barnehagene, integrering, NAV, barnevern, PPD og politiet. I tillegg har personene som arbeider i lag og foreninger også en viktig rolle i det forebyggende arbeidet.

Konkrete forebyggende tiltak som er satt i gang i kommunen, er blant annet kommunalt vedtatte grupper som oppvekstmiljøgruppa og tverrfaglig team, foreldreveiledningskursene ICDP og COS, «Åpen hall», skolemiljøteam, barselgruppe, EPDS-test for å forebygge barseldepresjon, helsestasjon for ungdom og familieveiledning (PMTO) (se kapittel 3 for nærmere beskrivelse av disse tiltakene).

Videre presenteres en oversikt over de ulike sektorene som arbeider med barn og unge i kommunen. Tallene i oversikten er fra høsten 2025. En mer utførlig oversikt finnes i kommunedelplanen *Oppvekstplan Lødingen kommune 2023-2033*.

2.1 Oppvekstsektoren

Barnehage

Kommunens egen barnehage er Vestbygd barnehage, de holder til i Løypskogvegen grendehus og har 10 barn i barnehagen. Læringsverkstedet Lødingen barnehage AS, som er privat eid og ligger på tettstedet, består av inntil 85 barn fordelt på 2 småbarnsavdelinger og 2 storbarnsavdelinger. Begge barnehagene har egne planer for barnehageloven kapittel 8, "Et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø for alle barn"

Grunnskole

Det er to 1-10 skoler i kommunen. Vestbygd Oppvekstsenter har 12 elever og Lødingen skole, nyåpnet høsten 2019, har 158 elever. Skolene har egne handlingsplaner mot mobbing og ufrivillig skolefravær.

SFO

Det er to kommunale skolefritidsordninger i kommunen, henholdsvis på Vestbygd oppvekstsenter og Lødingen skole. SFO jobber etter ny rammeplan for SFO vedtatt 31.05.2021. SFO ved Lødingen skole har 7 ansatte som jobber i varierende stillingsstørrelser. Barnetallet har økt til over 30 etter at 12 timers gratis kjernetid er innført, og trenden er økende. Det er 38 barn i Lødingen og 5 barn i Vestbygd som har plass i SFO.

Musikk/kulturskolen

Rektor for Lødingen skole er også rektor for kulturskolen. Det er to ansatte som underviser i piano, orgel, sang og korpsinstrumenter.

Miljøterapeut oppvekst

Miljøterapeut oppvekst var tidligere en prosjektstilling som ble omgjort til fast stilling i Lødingen kommune fra 01.01.2019. Dette er et viktig forebyggende tiltak som Lødingen kommune har valgt å prioritere.

Miljøterapeuten jobber med barn og unge 0-18 år og deres familier. Det er et gratis lavterskeltilbud som både kan fungere som en veileder og en koordinator ved behov for hjelp fra flere instanser. Miljøterapeuten jobber opp mot skolene og barnehagen, og jobber både direkte med barn og unge og med veiledning og støtte til foreldre (ICDP og COS), samt familieveiledning gjennom PMTO-metoden¹. Tilbudet er i stor grad basert på et tverrfaglig samarbeid med de instanser som berører barn, unge og familier.

Miljøterapeut oppvekst er med i skolemiljøteamet.

Rådgiver skole

Lødingen kommune har to rådgivere, en ved Lødingen skole og en ved Vestbygd oppvekstsenter. Rådgiver har en sentral rolle i overgang barneskole-ungdomsskole og

---

¹ Se teoridelen s. 17-20

ungdomsskole-videregående skole. Rådgiver gir info på 7. trinn om karakterer og valgfag og deltar på vårens foreldremøte med info om blant annet språkvalg. Rådgiver deltar i overgangsmøter og på foreldremøtene på ungdomsskolen.

Andre oppgaver er å legge til rette for arbeidspraksis og utdanningsmesse, avholde karrieresamtaler, og hjelpe elever og elever med tilpasningsbehov, å søke videre utdanning. Rådgiver har kontakt opp mot videregående skole og bidrar i overgangen. Rådgiver i Lødingen er med i skolemiljøteamet.

Skolemiljøteam

Skolemiljøteamet består av miljøterapeut oppvekst, ergoterapeut oppvekst, rådgiver og rektor ved Lødingen skole. Spesialpedagogisk ansvarlig, PPD, BUP og andre deltar etter behov. Skolemiljøteamet jobber med inkludering, psykisk helse, følelser kropp og grensesetting, bekymringsfullt fravær, samarbeid skole-hjem, mobbing og konflikt, nettvett, vold og overgrep, barns rettigheter. Skolemiljøteamet jobber med forebygging, konkrete tiltak når en situasjon har oppstått og etterarbeid.

Skolemiljøteamet har opprettet en alternativ læringsarena, «Loftet», i etasjen over kantina i Bergvegen 5.

Oppfølgingstjenesten videregående skole

Oppfølgingstjenesten på Sortland Videregående skole har også ansvar for Lødingen kommune. De har en egen kontaktperson for unge som kommer fra Lødingen. Våre elever må ut av kommunen for videregående opplæring, og fylket er blitt mer restriktiv på å tilby tilpasset videregående skolegang i Lødingen. Samtidig viser oppvekstbarometeret på s. 23 at Lødingen har signifikant flere ungdommer som *ikke* fullfører videregående opplæring enn fylket og landet som helhet. Det er ønskelig at Oppfølgingstjenesten deltar i Tverrfaglig team.

2.2 Pedagogisk psykologisk distrikts tjenesten (PPD)

PPD er organisert som en felles tjeneste for Vesterålen og Lødingen og har hovedkontor på Sortland. PPD har en fast kontaktperson for Lødingen kommune, som bruker i overkant av 50% stilling til arbeid i Lødingen kommune. Alle barn som er henvist til

PPD får tildelt en rådgiver, som samarbeider med barnehagen/skolen og foreldrene (og ev. flere hjelpeinstanser) til beste for det henviste barnet.

PPD deltar også i forebyggende arbeid ved å besøke alle avdelinger i barnehagene og aller klasser i skolene. PPD deltar i overgangsarbeidet fra barnehagen til skolen, grunnskole til videregående skole, og ved å gi tilbakemelding/veiledning ved behov. PPD holder kommunen oppdatert i forhold til endringer og utviklinger i relevante forskrifter, tester og lovendringer.

2.3 Helsesektoren

Helsestasjonen og skolehelsetjenesten

Helsestasjonen og skolehelsetjenesten følger Helsedirektoratets retningslinjer og forskrift om helsestasjon og skolehelsetjeneste som innebærer blant annet systemrettet samarbeid med skolen for å bidra til å sikre elevene et godt fysisk og psykososialt miljø. Skolehelsetjenesten bidrar til at skolen oppfyller kravene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Forskriftens formål er å bidra til at miljøet i barnehager, skoler og andre virksomheter som nevnt i § 2 fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og skade.

Skolehelsetjenesten deltar aktivt i skolens arbeid med å planlegge tiltak på universelt-, gruppe- og individnivå gjennom skolens ressursteam og tverrfaglig samarbeid. Skolehelsetjenesten har faste dager ved Lødingen skole og Vestbygd oppvekstsenter med planlagte konsultasjoner, undervisning og «åpen dør».

Helsestasjonen har også fått i gang igjen barselgruppe, EPDS-test for å forebygge barseldepresjon, helsestasjon for ungdom og familieveiledning (PMTO). I tillegg deltar tjenesten i barnehagens og skolens ressursteam, leder Tverrfaglig team og er med i Oppvekstmiljøgruppa.

Behovet for tjenestene er økende, og kommunen har nå to fast ansatte helsesykepleiere, i tråd med føringene fra sist vedtatte forebyggende plan. I tillegg var det høsten 2025 ansatt en migrasjonssykepleier, som hadde ansvaret for vaksinerings og å følge opp barn- og unge som er bosatt eller er flyktninger i kommunen. Stillingen falt bort i januar 2026.

Barne- og ungdomspsykiatri (BUP)

Lødingen kommune er tilknyttet Universitetssykehuset i Nord-Norge og ligger under BUP Harstad fra 01.01.18. BUP tilbyr veiledning av ansatte i kommunen en gang i måneden. Lødingen kommune er tilknyttet familievernkontoret i Harstad.

Psykiatritjenesten

Tjenesten er i hovedsak rettet mot personer over 18 år, men i særlige tilfeller bistår psykiatritjenesten også for ungdom med ulike utfordringer. Psykiatritjenesten er også en viktig samarbeidspartner for blant annet helsestasjon og miljøterapeut oppvekst i de tilfeller mor eller far i en familie er syk. I et forebyggende perspektiv vil kontakten mellom disse to tjenestene kunne forebygge negativ utvikling hos barn og unge av psykisk syke foreldre.

Psykiatritjenesten består av to psykiatriske sykepleiere og mistet en miljøarbeider i januar 2026.

Kommunepsykolog

Det ble i 2025 lyst ut stilling som kommunepsykolog i samarbeid med Øksnes og Bø kommune, men det har ennå ikke lyktes å ansette noen i stillingen. Lødingen ville da kunne fått en kommunepsykolog i 30% stilling, hvor 20% er systemisk arbeid. En kommunepsykolog vil være et viktig element i tilbudet til barn og unge.

Kommunepsykologen kan fungere som veileder for personell som har samtaleoppfølging med barn slik som miljøterapeut og skolehelsetjeneste. På den måten vil tilbudet til barn og unge styrkes og flere vil kunne få hjelp til moderate former for psykiske lidelser.

Les: [Kommunens helhetlige tjenestetilbud - Helsedirektoratet](#)

Koordinerende enhet

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester kapittel 7, og Forskrift om habilitering, rehabilitering og koordinator krever at kommunen skal en koordinerende enhet, som koordinerer tjenestene opp mot individuell plan, tverrfaglige tjenester og utvelger barnekoordinator.

Kommunen har et forvaltningskontor som allerede gjør en stor del av disse oppgavene.

Barnekoordinator

Plikten til å tilby barnekoordinator er lagt til kommunen etter helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2 a. Gjennom oppnevningen av barnekoordinator utpekes hvem som har ansvaret for samordningen av tjenestene til barnet. Stilling som barnekoordinator ble opprettet i Lødingen kommunestyre i desember 2025. Den utgjør 1/5 av en 50%-stilling, hvor resten av stillingen er knyttet til familieveiledning gjennom PMTO-metoden.

Barneansvarlig for barn som pårørende og etterlatte

Kommuner skal ha systemer som sikrer oppfølging av barn som pårørende og etterlatte. Helsedirektoratet sier følgende:

«Fastlegen, personell ved helsestasjonen og skolehelsetjenesten inngår i de kommunale tjenestene og bør samarbeide om tilbudet til familien som helhet ved psykisk lidelse, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom eller skade. Nærmere beskrivelse av helsepersonells plikter i arbeid med barn som pårørende se [kapittel 5. \(Kommuner skal ha systemer som sikrer oppfølging av barn som pårørende og etterlatte - Helsedirektoratet\)](#)».

Lødingen kommune har utarbeidet en rutinebeskrivelse, «Barn som pårørende», for hva som skal skje og hvem som ivaretar barn som pårørende og etterlatte.

Folkehelsekoordinator

Tidligere har vi hatt egen folkehelsekoordinator, men stillingen som folkehelsekoordinator har stått vakant siden 2020. Dette er en stilling som er viktig for det forebyggende arbeidet, og som også kan tilføre kommunen friske tilskuddsmidler. Oppgaver knyttet til folkehelsearbeid er midlertidig lagt til en prosjektstilling.

Fysioterapitjenesten

Lødingen kommune har fysioterapitjeneste for barn og unge. Fysioterapeuten tilbyr aktivitetsgruppe for elever på småtrinnet som ikke deltar på annen type fysisk fritidsaktivitet. Samarbeid med skolehelsetjenesten og lærer med tanke på påmelding. Fysioterapeuten har deltatt i undervisningen «psykologisk førstehjelp» i 10. klasse med egen stasjon med avspenningsøvelser. Hun deltar også i barnehagens ressursteam.

Konsultasjonsteam

I forbindelse med bekymring og/eller avdekking av vold og seksuelle overgrep mot barn og unge, skal det være mulighet for å kontakte et konsultasjonsteam som kan gi støtte og veiledning i forhold til plikt og ansvar og veien videre. Lødingen kommune har en samarbeidsavtale med *Nok Nordland*, et tverrfaglig, lavterskel hjelpetilbud til alle personer som har vært utsatt for overgrep og deres pårørende. De tilbyr også veiledning og undervisning til skoleklasser, lærere, helsepersonell og øvrige fagpersoner i spørsmål som omhandler overgrep.

Alle som jobber med barn og unge i Nord-Norge kan også benytte seg av tverrfaglig og tverretattlig konsultasjonsteam i regi av Statens barnehus og RVTS Nord. Teamet møtes hver onsdag fra 12.00 – 15.30. Her kan bekymring eller mistanke om at barn utsettes for vold, seksuelle overgrep eller omsorgssvikt drøftes anonymt.

2.4 Barneverntjenesten

Lødingen kommune er én av seks eierkommuner av Vesterålen barnevern. Barneverntjenesten ivaretar sine oppgaver i Lødingen blant annet ved at to kontaktpersoner ukentlig har fast oppmøte i kommunen.

Barnevernet er representert i Oppvekstmiljøgruppa og Tverrfaglig team.

2.5 NAV

Miljøterapeut rus

Det er ikke ansatt ny miljøterapeut for rus i NAV etter at den forrige gikk av med pensjon 01.01.21. Oppfølging av personer med rusproblematikk og personer med behov for miljøarbeid ble overført til avdeling for psykisk helsetjeneste. Miljøterapeut oppvekst og psykiatrisk sykepleier deltar av og til i møter med SLT-nettverket i Vesterålen. (SLT står for Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak)

Ungdomskontakt

NAV har en egen ungdomskontakt.

Økonomisk råd og veiledning

NAV tilbyr økonomisk råd og veiledning, gjeldsrådgivning og hjelp til boligformidling og hjelp til foreldre som trenger arbeid.

Integreringskontoret

LIVO (Lødingen Integreringskontor og voksenopplæring) har miljøarbeider som primært arbeider forebyggende med flyktningfamilier med særlig fokus på barn.

To ansatte med utdanning innen ICDP og COS som kan benyttes i veiledningskurs for familier.

2.6 Politi

Lødingen kommune ligger under Sortland politistasjonsdistrikt, med nærmeste politistasjon på Sortland. Kommunen har egen politikontakt som har kontordag onsdag på rådhuset i Lødingen. Politikontakt er fast medlem av Oppvekstmiljøgruppa.

2.7 Kultursektoren

Ungdomsklubben Cobra

Ungdomsklubben Cobra er åpen to dager i uka i tillegg til fredagsklubb annen hver fredag. Klubben tilbyr aktiviteter som dans og gaming. Klubben er en viktig integreringsarena og et tilbud til de som ikke ønsker å delta i idrett eller musikk. Cobra er med å arrangere åpen hall en gang per måned.

Vestbygd ungdomsklubb

Ungdomsklubben ATO ble nedlagt i 2008, og har siden vært drevet på frivillig basis av FAU. Det har vært varierende drift, alt etter hva foreldregruppen har hatt kapasitet til.

Folkebibliotekene

Folkebiblioteket i Lødingen har åpent mandager 16-20, tirsdager 13- 15.30 og onsdager 13-17.00. Biblioteket er en møteplass for barn og unge, og flere flyktningbarn bruker biblioteket ofte, noe som gjør biblioteket til en viktig integreringsarena. Biblioteket kan etter avtale, også brukes utenom åpningstid.

Folkebiblioteket i Vestbygd har redusert tilbud i påvente av nye lokaler.

Lødingen Kino

Kinoen ble vedtatt nedlagt fra 1. januar 2026, og det utredes mulighet for bygdekino.

Lødingehallen og svømmehallen

Benyttes av skolene, barnehagene, ulike idrettslag og resten av befolkningen. «Åpen hall» en gang i måneden er et nytt tilbud gjennom samarbeid med miljøterapeut oppvekst, Frivilligsentralen, ungdomsrådet og ungdomsklubben.

Svømmehallen har offentlig bading to ganger i uka mellom 1. oktober og 31. mars.

Svømme og gymsal Vestbygd

Gymsalen leies ut til frivillige lag og foreninger. Svømmehallen har folkebadning to-tre ganger i uka og varmebadning for eldre og babysvømming en gang i uka.

Lysløype og alpinanlegg

Lysløype, skileikanlegg og alpinanlegg driftes av Lødingen idrettslag, og er basert på mye frivillig innsats.

Frisbeegolfbane

Dugnaden ALLEMED, med deltakere fra kommunen, ungdomsrådet, skolene, flere organisasjoner og privatpersoner i Lødingen, hadde som mål å etablere flere fritidstilbud der så mange som mulig kan delta. Ett av forslagene var frisbeegolf. Lødingen idrettslag har ved hjelp av utallige dugnadstimer og støtte fra lokalt næringsliv, privatpersoner og andre støtteordninger skapt en flott frisbeegolfbane - en aktivitet alle kan delta på.

Ungdomsråd

Lødingen har et aktivt og velfungerende ungdomsråd, som blant annet er aktivt inne i planlegging og gjennomføring av Åpen hall.

2.8 Frivillige organisasjoner

Lødingen har flere aktive lag og foreninger som tilbyr viktige og meningsfulle fritidsaktiviteter for barn og unge i kommunen:

- Lødingen idrettslag
- Vestbygd idrettslag
- Lødingen skolekorps
- Vestbygd skole- og amatørkorps
- Lødingen musikkforening
- Lødingen drillkorps
- Lødingen revy- og teaterlag
- Vestbygd husflidslag
- Lødingen røde kors
- Lødingen Skytterlag
- Lødingen jeger- og fiskerforening
- Lødingen Taekwondoklubb
- Lødingen og Vestbygd menighetsråd
- Lødingen Sanitetsforening
- Lødingen Husflidslag
- Lødingen lokalhistorielag
- Lions Club
- Mental helse Lødingen
- Lødingen Paradekorps
- DNT Lødingen og Vestbygd Turlag

2.9 Utesektoren

Kommuneplanens Samfunnsdel 2023-2033 beskriver tilrettelegging av utearealer, skolevei og lekeplasser for barn og unge. Det har vært gjennomført grundige medvirkningsprosesser med barn og unge i kommunen i planleggingen av ny samfunnsdel og oppvekstplan.

3 Hva er forebygging? Teoretisk grunnlag

Forebygging rettet mot barn og unge handler først og fremst om å legge til rette for et godt oppvekstmiljø for alle. Dette handler både om informasjons- og holdningsarbeid, samt konkret arbeid for å skape gode, trygge lokalsamfunn. I Norge definerer vi et godt oppvekstmiljø som et miljø som gir barna trygg og sikker oppvekst med like muligheter. Målsettingen er at alle skal ha en god barndom og ungdomstid, uansett bakgrunn.

Vesterålen barnevern (VBV) har utarbeidet en modell over metoder og tiltak som bør implementeres i kommunene i Vesterålen for å forebygge at barn utvikler alvorlige sosiale-, emosjonelle- og atferdsvansker. Med tiltak menes metoder, intervensjoner og programmer som har til hensikt å forebygge eller behandle. Det kan for eksempel være tiltak for å bedre samspill mellom barn og foreldre, behandle atferdsvansker hos barn, eller programmer for å skape et godt skolemiljø. Tiltakene vil både være av typen kartlegging og hjelpetiltak, og skal gis fra ulike kommunale instanser som helsestasjon, skole, barnehage, rus/ psykiatritjeneste, og barnevern.

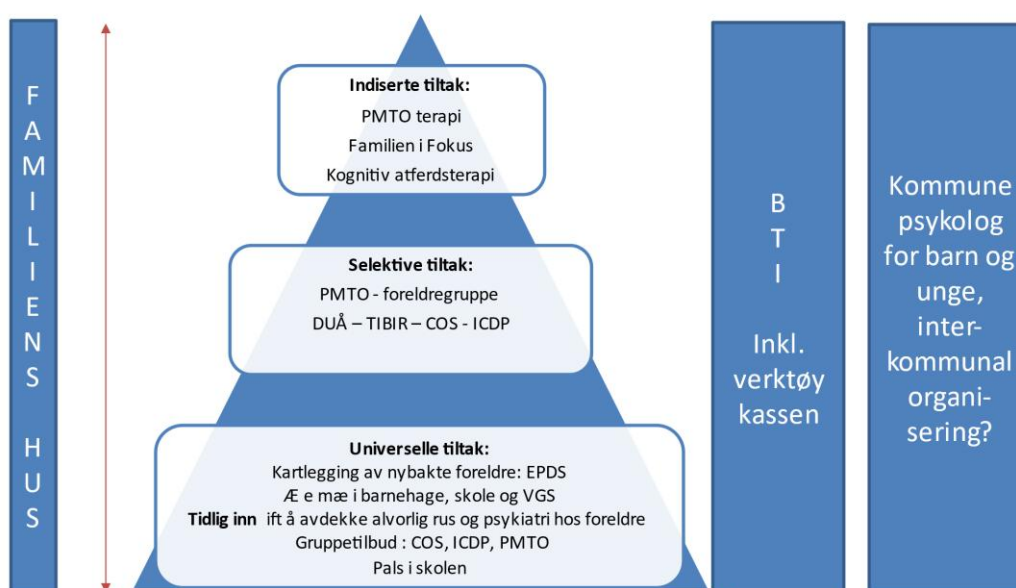
Det er lagt vekt på å vise til metoder og tiltak som vurderes som virkningsfulle og som baserer seg på et anerkjent kunnskapsgrunnlag. Informasjon om metoder og tiltak i denne modellen er i hovedsak hentet fra Ungsinn.no som er et nettsted drevet av RKBU nord og UIT på oppdrag fra Bufdir. Bufdir har også en egen nettside for foreldre-støttende tiltak i kommunene.

Vesterålen barnevern viser til at det i løpet av de siste ti årene har vært gjennomført opplæring i flere evidensbaserte metoder og hjelpetiltak i kommunene i Vesterålen. I modellen er det lagt vekt på å bygge videre på disse - både fordi det er anerkjent metodikk, men også for å bygge videre på den kompetansen som allerede finnes i kommunene. Det er i flere tilfeller gjennomført opplæring i ulike metoder, men selve implementeringen, og opprettholdelsen av kunnskapen har en i varierende grad lyktes med. Erfaringen er at en plan for implementering og opprettholdelse av kompetanse er svært viktig når kompetanseheving skal gjennomføres.

Modellen er laget som en trekant der første nivået er universelle tiltak som er tilgjengelig for alle barn, unge og foreldre i kommunen. Nivå to viser selektert nivå, dvs.

at tiltakene rettes mot grupper som lever med kjent og forhøyet risiko. Nivå tre er tiltak på indisert nivå som tilbys barn og familier der risikofaktorer er observert, og har vart over tid. Tiltakene er da som oftest individuelle.

Anbefalte tiltak og metoder som har effekt

I tillegg til «trekanten» som viser ulike metoder og tiltak, foreslås det at alle kommuner implementer BTI- Bedre Tverrfaglig Innsats. BTI er en samhandlingsmodell der målet er tidlig innsats. Det handler om å oppdage bekymring tidlig i et risikoforløp, og følge opp med innsats i tidlig alder. Gjennom en fast struktur for å samordne tjenester, skapes et helhetlig og sammenhengende system mellom kommunens ulike tjenester og brukerne. Brukermedvirkning, der kommunale instanser legger til rette for at gravide, barn, unge og foreldre involveres tidlig i arbeidet er sentralt i modellen. Sortland kommune og Hadsel kommune er i gang med å implementere BTI -modellen.

Vesterålen barnevern får stadig flere bekymringsmeldinger som er knyttet til barns psykiske helse. Arbeids- og ansvarsdelingen mellom Spesialisthelsetjenesten/BUP og kommunal helsehjelp for barn og unge innebærer *at kommunene i dag i større grad enn tidligere må være i stand til å behandle og utrede barn og unge med lettere psykiske*

lidelser. BUP sitt ansvar er i hovedsak begrenset til kartlegging og utredning, ikke behandling. Dette er en stor utfordring for kommunene i dag, noe som blant annet fører til at en del barn og ungdom som i hovedsak har behov for helsehjelp, kommer inn i barneverntjenestens system fordi barnet og familien får for dårlig helsehjelp. VBV vurderer derfor at det er nødvendig å styrke kommunenes psykologtjenester. Det bør vurderes om en interkommunal organisering av en slik tjeneste kan gi bedre hjelp til barn og unge ved at det vil skape et større faglig fellesskap.

Familiens hus: Familiens hus er en samhandlingsmodell som skal legge til rette for at barn, unge og deres familier skal møte et lett tilgjengelig og helhetlig tilbud. RKBU Nord jobber for å fremme og videreutvikle modellen Familiens hus og andre familiesentermodeller.

De tjenestene som ofte inngår i Familiens hus er helsestasjon, inkludert svangerskapsomsorg, barneverntjeneste, Pedagogisk-psykologisk tjeneste og åpen barnehage.

Fagpersonell fra ulike tjenester jobber i tverrfaglige og fleksible team som legger til

rette for helhetlige tiltakskjeder basert på brukernes behov. Familiens hus har en sterk folkehelse- og nærmiljøforankring hvor overordnet målsetting er å fremme trivsel og god helseutvikling, samt forebygge utviklings- og helserelaterte problemer hos barn, unge og deres foreldre.

Et slikt Familiens hus kan organiseres på ulike måter, for eksempel ved en interkommunal organisering eller ved at det organiseres i hver enkelt kommune.

[Familiens hus | UiT](#)

Foreldreveiledning i grupper – ICDP og COS

ICDP = International Child Development programme:

Kurset består av 8 samlinger for foreldre med barn i alderen 0-18 år. Det dannes grupper med foreldre som har barn i fortrinnsvis samme alder. Studier viser at ICDP forbedrer foreldres evne til å regulere barnets emosjoner og styrker deres opplevde mestring. Se ICDP-praksiserfaringer, publisert på forebygging.no 23.02.22: [Trygge](#)

[foreldre gir glade barn - erfaringer med foreldreveiledningsprogrammet ICDP - handling.forebygging.no](http://foreldre.gir.glade.barn-erfaringer-med-foreldreveiledningsprogrammet-ICDP-handling.forebygging.no)

COS - Circle of Security – Trygghets sirkelen

Til sammen 6 personer i Lødingen kommune har pr. i dag tatt utdanning innen COS-P: Miljøterapeut oppvekst, miljøarbeider LIVO, programveileder integreringstjenesten, rådgiver v/Lødingen skole, helsesykepleier og en pedagogisk leder i Læringsverkstedet barnehage. Denne utdanningen kan brukes som en del av det forebyggende arbeidet opp mot barnefamilier i Lødingen kommune.

Det legges opp til 4 kurs for foreldre og 2 kurs for ansatte pr år: ICDP på integrering og for foreldre med barn opp til 12 år, COS på helsestasjonen og for ansatte i skole og barnehage.

Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS) - forebygging av barselsdepresjon

Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS) kartlegging av depresjon hos mødre, i kombinasjon med klinisk samtale. Iverksatt fra 01.01.2024. Utføres ved 6 ukers kontroll, og ved behov ekstra samtale med helsesykepleier og henvisning til oppfølging av lege.

Familieråd er et møte mellom familiens private nettverk og offentlige instanser. Målet med møtet er å komme fram til en plan som skal bedre familiens, og da spesielt barnets, situasjon. Et familieråd kan brukes i ulike type saker og for barn i alle aldersgrupper. I familieråd er det tanter, onkler, besteforeldre og andre voksne som barnet er knyttet til som engasjerer seg for å hjelpe barnet. Familieråd legger til rette for et konstruktivt samarbeid mellom barn, familie, privat nettverk og barnevern/ det offentlige hjelpeapparat.

Familieråd kan benyttes både i oppvekstsektoren og i barnevernet. Initiativtaker til et familieråd kan både være barn og familier selv, eller ansatte i ulike tjenester i oppvekstsektoren og barnevernet. Tiltaket kan både gjennomføres på selektivt og indisert nivå. Familieråd tilbys gjennom ulike kommunale tjenester eller som et barnevernstiltak.

PMTO, Parent Management Training – Oregon, gruppetiltak er et behandlingstiltak for foreldre/foresatte med barn i alderen 4-12 år som har, eller står i fare for å utvikle alvorlige atferdsproblemer. Formålet med PMTO er å stanse, redusere eller forebygge atferdsvansker hos barn ved å endre samspillet mellom foreldre og barn. I møtene lærer foreldrene seg en mer hensiktsmessig oppdragelsespraksis som skal fremme sosiale ferdigheter hos barnet og redusere atferdsproblemene. Sentrale temaer i behandlingen er blant annet: samarbeide med barnet, bruk av ros og oppmuntring, positiv involvering, grensesetting, problemløsning og samarbeid mellom hjem og skole/barnehage. For å trene foreldrene benyttes korte introduksjoner til de ulike temaene kombinert med ulike øvelser, rollespill og ferdighetstrening, modellering, refleksjoner og hjemmeoppgaver. Rammene for intervensjonen og temaene er presentert i en egen manual.

PMTO, Parent management training - Oregon, individuelle tiltak, er et behandlingstilbud for foreldre med barn i alderen 3 til 12 år som har, eller står i fare for å utvikle alvorlige atferdsproblemer. Formålet er å trene foreldre i sentrale foreldreferdigheter som kan forebygge, redusere eller stoppe atferdsproblemer hos barn og unge. Dette innebærer at PMTO har to mål: ett knyttet til barns atferd og ett knyttet til utviklingen av ferdigheter hos foreldre. Dette er likestilte hovedmål, hvor utvikling av foreldreferdigheter er den direkte målsetningen og reduksjon av atferdsvanskene er et indirekte mål (siden det skal oppnås via foreldreferdighetene) for tiltaket. Behandlingen består av veiledningskonsultasjoner mellom terapeut og foreldre. Arbeidsformen er ukentlige møter, som kan variere fra ti til opp mot 40 møter. Behandlingsmøtene varer vanligvis en klokke, og temaene gjennomgås i en planlagt rekkefølge. Barn kan delta, og da er vanligvis formålet å gi foreldre anledning til å øve på ferdighetene de lærer, med terapeuten til stede eller å gi barna direkte informasjon om PMTO.

Lødingen kommune har to PMTO-terapeuter under utdanning gjennom Bufdir fram til våren 2027. Vesterålen barnevern har pr 2025 ansatt fire PMTO terapeuter. Tiltaket er klassifisert på nivå 5/5, sterk dokumentasjon, i *Ungsinn*².

---

² https://uit.no/ungsinn/tiltak/sub?p_document_id=860867&doi=10.7557/25.7591

Familiepartner er et frivillig hjelpetiltak som tilbys fra barnevernstjenesten. Gjennom samarbeidende problemløsning søkes det å finne løsninger på de sammensatte og varierte utfordringene familien står ovenfor. Hovedmålet er å støtte familier gjennom utfordringer og bidra til varige, positive endringer. Familiepartner er tett på familien og ønsker å bidra til at familien opplever mestring i hverdagen, gjennom praktisk bistand samt veiledning og støtte underveis.

Vesterålen barnevern har et eget ressursteam. Teamet vurderer søknader ut fra alvorlighetsgrad og kapasitet og fordeler saker ut fra prioritet. Det er sakens art som avgjør hvilken metode som benyttes, og i en del saker gjøres det en kombinasjon av ulike metoder, og veilederne kan forsøke ulike tilnærminger ved behov.

Ressursteamet har i tillegg til tidligere metoder, tatt i bruk en ny metode som heter PYC. PYC: Parenting Young Children, er et foreldreveiledningsprogram utviklet for foreldre med kognitive funksjonsnedsettelse/ generelle lærevansker/ språkvansker som har barn under 7 år. Prinsippene er likevel anvendelige for barn i alle aldre. Metoden retter seg mot foreldre som har utfordringer i foreldreskapet knyttet til omsorg og/ eller samspill med barnet. Målet med programmet er å styrke barns muligheter for samme oppvekstvilkår som andre barn.

4 Tverrfaglige samarbeidsfora

I tillegg til alt det forebyggende arbeidet som ligger i de ulike sektorene som jobber med barn og unge, er det også opprettet tverrfaglige samarbeidsforum som har fokus på forebygging.

4.1 Oppvekstmiljøgruppa

Oppvekstmiljøgruppa (OMG) er en samhandlingsarena på systemnivå i Lødingen som møtes fire ganger i året. Gruppa skal være et høringsorgan for planer/saker som berører barn og unge i kommunen. Den skal skape felles forståelse for samhandling og være en arena for informasjonsflyt internt i gruppa, og fra gruppa ut i Lødingen. Den skal ha fokus på forebygging og sikre medvirkning fra barn og unge i Lødingen.

4.2 Tverrfaglig team

Tverrfaglig team (TVT) i Lødingen er et tverrfaglig sammensatt team som kan arbeide både på systemnivå og på individnivå (etter samtykkeerklæring). Mandatet er å avklare og behandle tilsendte saker og tilrå videre behandling. Teamet skal også evaluere de vedtatte samarbeidsformer/rutiner når det gjelder barn og unge i Lødingen.

Det er ønskelig at TVT jobber mer på individnivå, da teamet favner flere i laget rundt barnet enn ressursgruppene.

4.3 Ressursteam skole og barnehage

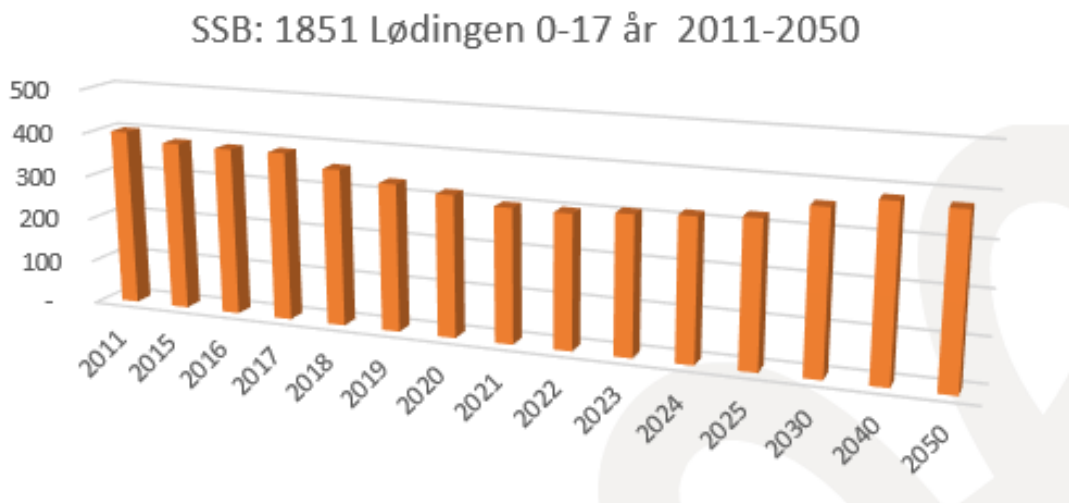
Ressursteam barnehage består av miljøterapeut oppvekst, Pedagogisk Psykologisk Distriktstjeneste (PPD), logoped, fysioterapeut og helsesykepleier. Faste medlemmer i ressursteam skole er miljøterapeut oppvekst, assisterende rektor og helsesykepleier. Andre instanser tas inn etter behov.

Formålet med teamene er å kunne samarbeide om problematikk og utfordringer på et tidlig nivå. Det vil være nyttig for alle parter å på et tidlig nivå avklare hvem i hjelpeapparatet som er best egnet til å ta tak i den problematikken man står overfor, og hvilke tiltak som er viktig å sette i gang. Ressursteamet skal være en ressurs for alle ansatte som jobber med barn og unge, samt familier.

5 Statistikk og utfordringer

5.1 Statistikk

I dag er det 326 barn under 18 år i Lødingen kommunen ([Barn og unge Lødingen - SSB](#)).

Figuren over, basert på tallene fra SSB, viser at det var færrest barn og unge (301) i Lødingen i 2022 (en nedgang på 100 barn og unge fra 2011). Tallet har siden steget igjen opp til 326 barn og unge i 2025. SSB spår imidlertid en folkevekst i kommunen, og forespeiler at det vil bo 378 barn og unge under 19 år i Lødingen i 2050³. Dette gjør at vi ikke bør planlegge med redusert kapasitet i tjenestetilbudet til barn og unge.

5.2 Utfordringer

Oppvekstprofilen⁴ for Lødingen kommune 2025 viser at kommunen *ligger dårligere an enn landet som helhet på flere områder enn før* (se neste side).

De røde prikkene i tabellen viser flere av utfordringene vi står overfor. Vi ligger signifikant dårligere an enn landsgjennomsnittet når det gjelder barn i familier med vedvarende lav inntekt, antall barn av enslige forsørgere, barn 0-17 år som bor i leide boliger, bemanning i barnehage, barn med barnevernstiltak 0-17 år og overvekt og fedme, lavt mestringsnivå 5. trinn og lav gjennomføringsgrad i videregående opplæring.

³ [12882: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region, statistikkvariabel, år og alder. Statistikkbanken](#)

⁴ [Hent folkehelseprofil eller oppvekstprofil - FHI](#)

Oppvekstbarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenlignes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I [statistikkbanken](#) finnes flere indikatorer og utfyllende informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en utfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- ▬ Verdien for landet som helhet
- ▬ Variasjonen mellom kommunene i fylket
- ▬ De ti beste kommunene i landet

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Oppvekstbarometer for Lødingen
Befolkning	1 Andel barn, 0-17 år	15,4	18,8	20,1	prosent	○ ◆ ▬ ▬
	2 Innvand. og norskf. med innv.førelde	28,9	15,0	22,0	prosent	○ ◆ ▬ ▬
Levelær	3 Barn i fam. m/vedvarende lav inntekt	16	8,3	10	prosent	● ◆ ▬ ▬
	4 Barn i familier som mottar sosialhjelp	7,2	8,5	6,8	prosent	○ ◆ ▬ ▬
	5 Barn av enslige forsørgere	23,9	18,1	15,9	prosent	● ◆ ▬ ▬
	6 Bor trangt, 0-17 år	18	17	18	prosent	○ ◆ ▬ ▬
	7 Bor i leide boliger, 0-17 år	19,0	14,7	14,6	prosent	● ◆ ▬ ▬
	8 Barn med barnevernstiltak, 1-17 år	7	3,9	3,4	prosent	● ◆ ▬ ▬
	9 Unge som står utenfor, 15-29 år	17,5	9,7	9,9	prosent (a,k)	● ◆ ▬ ▬
Barnehage og skole	10 Bemanning i barnehage, oppfylt	0	56	64	prosent	● ◆ ▬ ▬
	11 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. tr.	47	29	25	prosent (k)	● ◆ ▬ ▬
	12 Laveste mestringsnivå i regning, 5. tr.	57	32	27	prosent (k)	● ◆ ▬ ▬
	13 Trives på skolen, 7. trinn	-	79	84	prosent (k)	○ ◆ ▬ ▬
	14 Mobbes på skolen, 7. trinn	-	11	9,6	prosent (k)	○ ◆ ▬ ▬
	15 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	43,5	42,6	42,7	poeng (k)	○ ◆ ▬ ▬
Fritid og nærmiljø	16 Gjennomføring i vdg. opplæring	71	77	81	prosent (k)	● ◆ ▬ ▬
	17 Formyld med treffsteder, 2024	**	48	54	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
	18 Trygt i nærmiljøet, 2024	**	87	84	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
	19 Med i fritidsorganisasjon, 2024	**	54	59	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
	20 Ensomhet, 2024	**	24	22	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
	21 Skjermtid over 4 timer, 2024	**	51	43	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
Helse og livstilstand	22 Regelbrudd, 2024	**	10	9,5	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
	23 Formyld med helse, 2024	**	64	66	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
	24 Høy tilfredshet med livet, 2024	**	50	50	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
	25 Psykiske plager, 2024	**	16	15	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
	26 Søvnp problemer, 2024	**	33	30	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
	27 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	26	30	28	prosent (k)	○ ◆ ▬ ▬
	28 Overvekt og fedme, 17 år	35	27	22	prosent (k)	● ◆ ▬ ▬
	29 Reseptfrie smertest. ukentlig, 2024	**	22	20	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬
	30 Alkohol, har vært beruset, 2024	**	15,8	13,8	prosent (a,k)	○ ◆ ▬ ▬

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert og ** = tall fra Ungdataundersøkelsen de siste tre årene mangler.

Les mer om mulige årsaker til at tall fra Ungdataundersøkelsen mangler [her](#).

1. 2024, 2. 2024, 0-17 år, 3. 2021-2023, barn (0-17 år) som bor i husholdninger som i en treårsperiode har en gjennomsnittlig inntekt under 60 % av nasjonal median, 4. 2023, 0-17 år, omfatter de som har mottatt sosialhjelp minst én gang i løpet av året, 5. 2022-2024, 0-17 år, av alle barn det betales barnetrygd for, 6. 2023, trangbodddhet defineres ut ifra antall rom og kvadratmeter i boligen, 7. 2023, andelen er presentert i prosent av barn i privatbusholdninger, 8. 2023, omfatter hjelpetiltak og omsorgstiltak, 9. 2023, omfatter de som ikke er i arbeid, utdanning eller opplæring (NEET), 10. 2024, barn som går i barnehager der kravet til både grunnbemanning og pedagogisk bemanning er oppfylt, 11./12./13./14. Skoleårene 2022/2023-2024/2025, 15. 2022-2024, ved avsluttet grunnskole på 10. trinn, 16. 2021-2023, omfatter elever bosatt i kommunen, 17. U.skole, svært bra eller nokså bra tilbud, 18. U.skole, opplever at nærområdet er trygt på kveldstid, 19. U.skole, svarer «ja, jeg er med nå», 20. U.skole, ganske mye eller veldig mye plaget, 21. U.skole, daglig utenom skolen, 22. U.skole, 3 eller flere ulike regelbrudd i løpet av det siste året, 23. U.skole, svært eller litt fornøyd, 24. U.skole, de som angir 8-10 på en skala fra 0-10, der 0 er det verst mulige livet de kan tenke seg og 10 det best mulige, 25. U.skole, har mange plager (ganske mye eller veldig mye plaget), 26. U.skole, ganske mye eller veldig mye plaget, 27. 2022-2024, oppgitt ved nettbasert sesjon 1, 28. 2021-2024, KMI som tilsvare over 25 kg/m², basert på høyde og vekt oppgitt ved nettbasert sesjon 1, 29. U.skole, bruker Paracet, ibux og lignende minst én gang i uka, 30. U.skole, drukket så mye at de har følt seg tydelig beruset én gang eller mer ills. siste 12 mnd.

Datakilder: Statistisk sentralbyrå, NAV, Ungdataundersøkelsen fra Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet, Utdanningsdirektoratet og Vernepliktsverket. For mer informasjon, se [statistikkbanken](#).

Dette er utfordringer som vil få økonomiske konsekvenser på lang sikt dersom vi ikke maktet å forebygge. En plass på en barnevernsinstitusjon kan koste kommunen fra 700.000 til 1,2 millioner kroner i måneden.

Skolene har over lengre tid merket en økning i psykososiale problemer hos elevene, noe som har gitt økt behov for tjenestene fra skolehelsetjenesten, skolemiljøteamet og miljøterapeut oppvekst. Dette er utfordringer som vil kreve god samhandling og kapasitet i det helhetlige tjenestetilbudet i kommunen.

Elevundersøkelsen 2025-26 viser en skår på læringsmiljøindikatorer mellom 2,8 og 4,6 på en skala fra 1-5, hvor 5 er best. *Ungdataundersøkelsen fra 2025* viser at mellomtrinnet trives på skolen, mens ungdomstrinnet viser en fallende kurve. Samtidig viser undersøkelsen at nesten halvparten gruer seg til å gå på skolen. Begge undersøkelsene antyder mobbetall i overkant av 10%.

Skolen har en egen handlingsplan mot mobbing, og jobber aktivt videre etter denne for å forebygge og motvirke mobbing. Skolens utfordringer i læringsmiljøet gjør at vi deltar i Læringsmiljøprosjektet, pulje 9, sammen med Læringsverkstedet barnehage.

Hovedmålet med Læringsmiljøprosjektet⁵ er å fremme et trygt og godt barnehage- og skolemiljø uten mistriksel og krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Læringsmiljøprosjektet foregår i fire faser og strekker seg over to barnehage- eller skoleår:

- Fase 1: Et trygt og godt læringsmiljø. Avdekking og stopping av krenkelser.
- Fase 2: Fremme gode barnehage- og skolemiljø og forebygge krenkelser og utenforskap.
- Fase 3: Inkludering.
- Fase 4: Videreføring og utvikling av et profesjons-felleskap.

Nasjonale prøver og oppvekstbarometeret på forrige side viser at det er behov for å sette inn ekstra fokus på lesing og regning på småtrinnet (1-4. trinn) og mellomtrinn (5-7.trinn). Ungdataundersøkelsen viser at elevene bruker svært lite tid på lekser, og leksehjelp blir sjelden brukt. Samtidig vet vi at tidlig innsats er svært viktig for å forebygge lese- og skrivevansker, noe som også virker positivt inn på trivsel og miljø. Dette er helt i tråd med hovedmålet i Oppvekstreformen at barna skal få rett hjelp til rett tid. Derfor ønsker vi å satse og øke ressursene vi bruker på småtrinnet. Dette er tiltak

---

⁵ <https://www.uis.no/nb/laringsmiljosenteret/laringsmiljoprojektet>

som, om vi lykkes, vil være til stor hjelp for barn og foreldre, og spare kommunen for penger på lang sikt.

6 Målsettinger

En hovedmålsetting er å fange opp barn tidligst mulig og gi adekvat hjelp til barn og familier som har behov for det og/eller ønsker det. Tidlig innsats og forebygging for å ivareta utsatte barn og unge skal prioriteres i alle tjenester som møter barn og unge.

Barnehager, skoler og skolefritidsordning skal ha ansatte med kompetanse som harmonerer med de behov som fins i barnegruppen. Frivillige, lag og foreninger som har tilbud til barn og unge skal møte en serviceinnstilt kommune som bidrar til å styrke tilbudet.

7 Evaluering av planen, målsettinger og tiltak

Planens tiltaksdel, utfordringer og målsetningsområder evalueres hvert år i oppvekstmiljøgruppas første møte. Dette for å få en tverrfaglig samhandling rundt tiltak og målsetninger. Miljøterapeut for barn og unge har ansvar for at dette blir gjort. Målsetningsområder bør ikke forandres så lenge de ikke er oppnådd eller av andre tungtveiende årsaker.

Forebyggende plan utgår i 2026. Ny plan forelegges kommunestyret for godkjenning i februar 2027. Sektorleder Oppvekst og levekår er ansvarlig.

Vedlegg 1 - Tiltaksplan

På de neste sidene følger tiltaksplan for forebyggende tiltak for barn og unge i Lødingen kommune. Tiltakene evalueres i januarmøtet i oppvekstmiljøgruppa. Her gjøres også prioriteringer for kommende år. Tiltak vi mangler midler til, men som vi vurderer som viktige er listet opp i vedlegg 2.

Forebyggende tiltak for barn og unge krever innsats på ulike nivå, og tiltaksplanen er delt i tre, basert på BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats) s. 16. Først presenteres tiltak som er rettet mot Universell forebygging, deretter tiltak rettet mot Selektiv forebygging og sist i vedlegg 1; tiltak som er rettet mot Indisert forebygging.

Tiltakene er ment å forebygge, og på sikt håper vi å spare alle for de «tunge løftene», både personlig og økonomisk hvis vi ikke lykkes.

Alle barn, unge og foreldre i Lødingen kommune (Universell forebygging)

TILTAK	HVEM HAR ANSVAR	TIDS-PERIODE	EVALUERING	KOSTNAD
Ansettelse av kommune-psykolog i 30% stilling I samarbeid med Bø og Øksnes kommune	Helse	2026	Sektorleder helse	Ca. 3-400 000
Forvaltningskontoret Koordinerer tiltak til helse- og omsorgstjenester	Helse	2025	Sektorleder helse	I budsjett
Koordinatorstilling Barnekoordinator (Lovpålagt) Folkehelsekoordinator SLT-koordinator	Helse/Oppvekst	2026	Tverrfaglig team	Opprettet 10% stilling som barnekoordinator for hele kommunen fra 1.1.26.
Miljøterapeut oppvekst	Sektorleder oppvekst	2023-26	Sektorleder oppvekst	I budsjett.
Skolemiljøteam	Rektor	2025	Rektor	I budsjett, krever frikjøp av lærer/rådgiver et visst antall timer
Ressursteam barnehage: Faste deltakere	Styrer barnehage	2 ganger i året	Styrer barnehage	I budsjett
Ressursteam skole: Faste deltakere, fast tidspunkt på skolen	Miljøterapeut Oppvekst	Månedlig	Miljøterapeut Oppvekst	I budsjett
Overgangsmøte Barnehage og skole	Rektor og styrer barnehage	Årlig	Sektorleder oppvekst, rektor og styrer	I budsjett
Ressursuka for 1. klasse – med PPD, logoped, skolehelse-tjeneste, miljø- og fysioterapeut	Rektor	Årlig	Rektor	I budsjett
Oppvekstmiljøgruppa	Sektorleder oppvekst	Møtes fire ganger i året	Sektorleder oppvekst og Oppvekstmiljøgruppa	I budsjett
17-18 måneders kontroll	Helsestasjon og fysioterapeut		Helsestasjon og fysioterapeut	I budsjett

TILTAK	HVEM HAR ANSVAR	TIDS-PERIODE	EVALUERING	KOSTNAD
Tverrfaglig Team	Helsesykepleier	Møtes fire ganger i året	Helsesykepleier og Tverrfaglig team	I budsjett
Barselgruppe	Helsesykepleier	Hver 3. uke	Sektorleder oppvekst og helsesykepleier	Gjennomføres hvis kapasitet innenfor budsjett
EPDS – Kartlegging av nybakte foreldre	Helsestasjon	For hver nyfødt	Sektorleder oppvekst og helsesykepleier	Gjennomføres hvis kapasitet innenfor budsjett
Helsestasjon 0-5 år	Helsesykepleier	Ukentlig	Sektorleder oppvekst og helsesykepleier	I budsjett
Observasjon i barnehagen	Styrer barnehage	Ukentlig	Ressursteam barnehage	I budsjett
Hjerte-programmet Opplegg rundt sosial kompetanse	Styrer barnehage	Ukentlig	Styrer barnehage	Privat barnehage
«Æ e mæ» Forebygging av vold og seksuelle overgrep	Styrer barnehage og helsesykepleier	Tema ukentlig i ca. 6 måneder	Styrer barnehage og helsesykepleier	I budsjett
Skolehelsetjenesten	Helsesykepleier	4 dager i uka, Vestb. ½ dag i uka ⁶	Skoleledelse og helsesykepleier	Færre dager v/red. kapasitet innenfor budsjett
Aktivitetsgruppe 4. trinn	Fysioterapeut	Ukentlig på høsten, kan forlenges	Rektor og fysioterapeut	I budsjett
Fokus på lesing og regning 1-4. trinn	Rektor	Ukentlig	Rektor	I budsjett
«Smart oppvekst» Opplegg rundt sosial kompetanse	Rektor	Kontinuerlig	Rektor	I budsjett
«Jentesnakk» Forebyggende relasjonsgruppe	Miljøterapeut oppvekst	Ved behov	Skoleledelse og miljøterapeut	I budsjett
Arbeidsgruppe yrkesmesse	Rådgiver, NAV, næringsforum	Sen høst, tidlig vår, eller ved behov	Arbeidsgruppe	Aktører bidrar

⁶ Skolehelsetjenesten er ved Lødingen skole 4 dager i uka som utgangspunkt, hvor begge helsesykepleierne er til stede den ene dagen. Vestbygd skole har 1 dag annenhver uke.

TILTAK	HVEM HAR ANSVAR	TIDS-PERIODE	EVALUERING	KOSTNAD
Foreleser/kurs-holder Tema: sosiale medier, dataspill og nettvett	Rektor og FAU	Holdes fast hver høst eller vår for foreldre i 5. klasse	Rektor og FAU	Kostnad honorar kursholder. I budsjett
Psykiatrici-tjenesten	Psykiatrisk sykepleier	Ved behov	Sektorleder helse	I budsjett
Delbart	Skole og politikontakt	Hvert halvår for elever og foreldre. 5-7. trinn og 8-10. trinn	Oppvekst-miljøgruppa	I budsjett
ICDP og COS	Miljøterapeut, Integrering og helsestasjon	2 kurs per år som forebyggende gruppetilbud. Fortløpende v/behov for familier i risiko	Miljøterapeut, Integrering og helsestasjon	Prosjektmidler satt til kr 0 i økonomiplanen
Helsestasjon for ungdom	Helsesykepleier	Annenhver uke	Sektorleder helse og helsesykepleier	Gjennomføres hvis kapasitet innenfor budsjett
Innsats for andre Valgfag ungdomstrinn	Lærer og rektor	Ukentlig	Rektor	I budsjett
Åpent bibliotek	Bibliotekar	3 ganger i uka	Bibliotekar	50 % stilling. Bør økes til 100%. Ønskes sammenslått med skolebiblioteket.
Åpen hall	Miljøterapeut, Frivilligsentral og leder Cobra	Månedlig	Oppvekstmiljø-gruppa	I budsjett
Gratis transport mellom Lødingen og Vestbygd ved arrangementer for barn og ungdom.	Ansvar Åpen hall Ideelt sett folkehelse-koordinators ansvar.	Ved behov	Kommune-direktør	Kostnader kan evt. dekkes gjennom tilskuddsmidler.
Åpen skole For sosiale aktiviteter etter skoletid	Skole, lag- og foreninger, foresatte	Ved behov	Skoleledelse og skoleeier	Kostnader ved å tilby gratis bruk av skolen.
Ungdomsklubb	Leder ungdoms-klubb	To ganger i uka	Sektorleder oppvekst	I budsjett

Barn og foresatte med risiko for utvikling av vansker (Selektiv forebygging)

TILTAK	HVEM HAR ANSVAR	TIDS-PERIODE	EVALUERING	KOSTNAD
Redusert foreldrebetaling i barnehage og SFO	SFO-leder og barnehagemyndighet	Årlig	Sektorleder oppvekst, SFO-leder og barnehagemyndighet	Reduserer kommunens inntekter fra foreldrebetaling. Det meste skal dekkes av statlige tilskudd.
Gratis SFO til bosatte flyktning-barn ved behov utover eksisterende gratisordninger	Integreringskontor/NAV/SFO	Årlig	Sektorleder oppvekst, SFO-leder og NAV integrering	Foreldrene søker redusert foreldrebetaling på lik linje med andre.
Migrasjons-sykepleier Helsestasjon og skolehelsetjeneste	Oppvekst og levekår	2026	Sektorleder Oppvekst og levekår	Lagt ned fra januar 2026. Behov for 50% stilling knyttet til integrering (se vedlegg fra TVT i komm.styret PS 97/25). Kostnad kr. 310 000
Barnekoordinator (Lovpålagt)	Oppvekst og levekår	2026	Tverrfaglig team	Opprettet 10% stilling som barnekoordinator for hele kommunen fra 1.1.26. Behov for større stilling.
Veiledning av bosatte	Integreringskontor	I løpet av intro-programmet	Tverrfaglig team	I budsjett, men økt behov for veiledning fra januar 2026.
Kompetanseheving: For ansatte som arbeider med barn og unge.	Oppvekstsektor og helsesektor	2023-26	Oppvekstsektor og helsesektor	Det meste dekkes av tilskuddsmidler gjennom REKOM og DEKOM. Ny tilskuddsordning fra 2026
Åpent bibliotek Viktig integreringsarena	Bibliotekar	3 ganger i uka	Kommunedirektør	50 % stilling. Bør økes til 100%
ICDP og COS	Miljøterapeut oppvekst	2 kurs per år som forebyggende gruppetilbud. Fortløpende v/behov for familier i risiko	Miljøterapeut, Integrering og helsestasjon	Prosjektmidler satt til kr 0 i økonomiplanen

TILTAK	HVEM HAR ANSVAR	TIDS-PERIODE	EVALUERING	KOSTNAD
Åpen hall Gratis tilbud til alle barn og unge	Miljøterapeut, Frivilligsentral og leder Cobra	Månedlig	Oppvekstmiljø-gruppa	I budsjett
Gratis transport mellom Lødingen og Vestbygd ved arrangementer for barn og ungdom.	Folkehelsekoordinator/ Koordinatorstilling	Ved behov	Kommunedirektør	Kostnader kan evt. dekkes gjennom tilskuddsmidler.
Utstyrssentral Gratis utleie av idrettsutstyr for å sikre alle barn og unge muligheter for å delta i fritids- og idrettsaktiviteter	Folkehelsekoordinator/ Koordinatorstilling	Ukentlig eller ved behov	Oppvekstmiljø-gruppa	Kostnader ved innkjøp og drift til sentralen. Kjøpt inn utstyr for tilskuddsmidler. Uten folkehelsekoordinator, faller dette arbeidet på flere personer.
Helsestasjon for ungdom	Helsesykepleier	Annenhver uke	Sektorleder oppvekst og helsesykepleier	Gjennomføres hvis kapasitet innenfor budsjett
Psykiatritjenesten	Psykiatrisk sykepleier	Ved behov	Sektorleder helse	I budsjett
Familieråd	Kommunens psykiatritjeneste /Vesterålen barnevern (VBV)	Ved behov	Kommunens psykiatritjeneste/VBV	I budsjett / Inngår i årlig fakturering fra VBV
PMTO – familieveiledning Behandlingsprogram for foreldre med barn i alderen 4-12 år som står i fare for å utvikle atferdsvansker	Skolemiljøteam og helsestasjon	Ved behov	Skolemiljøteam og helsestasjon	I budsjett – Reiseutgifter søkes dekt av tilskuddsmidler fra Bufdir.
Økonomisk råd og veiledning til lavinntektsfamilier, som gjeldsrådgivning, hjelp til boligformidling og hjelp til foreldre som trenger arbeid	NAV tilbyr økonomisk råd og veiledning	Ved behov	NAV	Stilling i NAV

Barn og foresatte med behov for særlige tiltak, barn og foresatte som har utviklet vansker (Indisert forebygging)

TILTAK	HVEM HAR ANSVAR	TIDS-PERIODE	EVALUERING	KOSTNAD
COS- veiledning tilbys til foreldre ved behov – ansatte som har denne utdanningen kjøpes fri fra andre arbeidsoppgaver ved behov	Miljøterapeut, helsestasjon, Vesterålen barnevern (VBV)	Ved behov	Ansvarsgruppe	Satt til kr 0 i økonomiplanen. Årlig kostnad kr 50 000,-
Støttekontakt For ungdom som har utfordringer i skole/fritid	Forvaltningskontor	Ved behov	Forvaltningskontor	Kan dekkes av midler fra Bufdir.
Kognitiv atferds-terapi	Kommunens psykiaritjeneste / Vesterålen barnevern (VBV)	Ved behov	Kommunens psykiaritjeneste/VBV	Inngår i årlig fakturering fra VBV
Familiepartner Frivillig hjelpetiltak	VBV	Ved behov	VBV	Inngår i årlig fakturering fra VBV
PMTO-terapi et behandlingstilbud for foreldre med barn i alderen 4 til 12 år som har, eller står i fare for å utvikle alvorlige atferdsproblemer	Helsestasjon / miljøterapeut / psykiaritjenesten/ Vesterålen barnevern (VBV)	Ved behov	Helsestasjon / miljøterapeut / psykiaritjenesten	I budsjett – Reiseutgifter søkes dekt av tilskuddsmidler fra Bufdir.
PYC Parenting Young Children, et foreldreveiledningsprogram for foreldre med kognitive funksjonsnedsettelse / generelle lærevansker/ språkvansker som har barn under 7 år.	VBV	Ved behov	VBV	Inngår i årlig fakturering fra VBV

Vedlegg 2

Tiltak vi mangler midler til, men som vi vurderer som viktige

TILTAK	HVEM HAR ANSVAR	TIDS-PERIODE	KOSTNAD
Ansettelse av kommune-psykolog i 30% stilling I samarbeid med Bø og Øksnes kommune	Helse	2026	Ca. 3-400 000
Migrasjons-sykepleier Helsestasjon og skolehelsetjeneste	Oppvekst og levekår	2026	Lagt ned fra januar 2026. Behov for 50% stilling knyttet til integrering (se vedlegg fra Tverrfaglig Team i KOMSTY 97/25). Kostnad kr. 310 000
Barnekoordinator (Lovpålagt)	Oppvekst og levekår	2026	Opprettet 10% stilling som barnekoordinator for hele kommunen fra 1.1.26. Behov for større stilling. Kan kombineres med migrasjons-sykepleierstilling.
Koordinatorstilling Folkehelse-koordinator SLT-koordinator (SLT står for Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak)	Helse/ Oppvekst og levekår	2026	Revidert lov om folkehelse fra 1/1-26 stiller ikke krav til folkehelsekoordinator, men folkehelseoppgavene er lovpålagte. Kommunen skal ha en folkehelseoversikt og folkehelseplan. Oppgavene er ikke ivaretatt per i dag. Kommunen er også lovpålagt å ha samarbeid med andre kommuner om folkehelsearbeid. Kommunen mangler også en SLT-koordinator. Det kan vurderes å slå sammen begge koordinatorstillingene i én stilling
ICDP og COS	Miljø-terapeut, Integrering og helsestasjon	2 kurs per år som forebyggende gruppetilbud. Fortløpende v/behov for familier i risiko	Satt til kr 0 i økonomiplanen. Årlig kostnad kr 50 000,-
Sommerskole Friluftsskole eller teaterskole	Oppvekst	Årlig	Kostnad til lønn og drift. Kan søkes om tilskuddsmidler
Utstyrssentral ⁷ Gratis utleie av idrettsutstyr for å sikre alle barn og unge muligheter for å delta i fritids- og idrettsaktiviteter	Miljøterapeut Oppvekst	Ukentlig eller ved behov	Kostnader ved innkjøp og drift av sentralen. Kjøpt inn utstyr for tilskuddsmidler. Uten folkehelsekoordinator, faller dette arbeidet på flere personer.

⁷ Utstyrssentralen driftes av miljøterapeut oppvekst, i samarbeid med biblioteket og resepsjonen ved Lødingen rådhus.